euge

INTENTANT CONCRETAR

Com moltes revistes d'altres Seminaris i Cases de formació, EUGE *ha sentit la necessitat de preguntar-se i preguntar — sobretot això — què és?, on va?, com?, perquè sent el perill d'arribar a ser una cosa totalment marginal a la nostra vida de Seminari, un element de disgregació, alguna cosa que no neixi d'una exigència col·lectiva — que no vol dir de tothom —, sinó del gust o caprici d'alguns.* EUGE *vol ser i esdevenir cada vegada més un reflex fidel de la nostra vida, el testimoni viu de la múltiple varietat de la vida, de la vida de tots i cada un de nosaltres.*

Ha volgut sobretot preguntar perquè vol ser la revista de tots i per això li cal la col·laboració, els consells i les exigències de tots.

Conscient de les limitacions de tot ordre que suposa el ser una revista de seminaristes, se sent una mica desbordat davant de la diversitat d'orientacions i punts de vista que se li brinden. En aquest mateix número ha procurat seguir ja alguns consells — per exemple, l'equip responsable ha estat format "ad casum" per tres filòsofs i tres teòlegs — i aplicar algun advertiment d'aquestes respostes, o captar, tot passant, en alguna conversa.

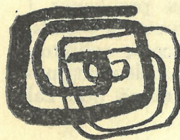
De totes maneres li serà molt difícil combinar, en el reduït espai de les seves vuit planes, tendències tan oposades o direccions tan divergents. A més, hi ha el perill d'una entesa, d'un compromís que aigualeixi o escapci els millors valors de totes dues.

Agraint, doncs, totes aquestes contestes, demana, una vegada més, la cooperació de tots per fer-lo fidel a la seva — segurament humilíssima — funció, i la mateixa i constant exigència de tots, de realisme i autenticitat.

— ¿Com pot ser l'Euge un fidel reflex i estímul de la nostra vida de Seminari?

— ¿Quines finalitats pot pretendre com a revista de Seminari?

— Suggerències concretes per a fer-la més interessant i més de tots.

És evident que l'EUGE no ha de tenir una funció merament informativa.

Cal aspirar a representar l'opinió i l'ambició de la gent que nosaltres som, enfront de les qüestions que pertoquen a la nostra forma de vida actual, provisional (si es vol), però real i efectiva, i d'una indiscutible eficàcia social; tenint present al mateix temps l'obertura vers altres seminaris i cases de formació.

Com a conseqüència, sense perdre de vista l'existència d'altres comunitats que tenen els mateixos objectius que nosaltres (amb col·laboracions recíproques, no moltes, etc.), haurà de reflexar fonamentalment la realitat vital present, o sigui haurà de donar més visió del nostre àmbit local i limitar o bandejar les col·laboracions desarrelades de la realitat i assatjos intel·lectualitzants(potser caldria una altra revista, per exemple: de quaderns d'estudi o d'assatjos, com el desaparegut *Arreu*).

Posant en solfa això últim, queda així: que l'EUGE judiqui, susciti, presenti... les nostres realitats concretes, procurant evitar la inflació i el problematitzar; potser anant menys a les estructures (no viure d'elles) i buscant més el seu íntim sentit d'ésser, o sia anant més a l'home en tots els seus aspectes (religiós, social, artístic...).

A l'EUGE hi trobem a faltar:

— Una editorial ferma (potser línia assaig compromès) que podria versar sobre: el temps litúrgic, sacerdoci, signes del temps...

— Notícies, fets i escrits *comentats*: mirant al present.

— Testimonis (presentar aspectes d'un Sant Francesc, Santa Tereseta, Carles Cardó, Saint exupéry...).

— Història i presència de la Diòcesi.

— Que doni entrada a "la cosa" viva i periodística, com l'interviu (quan la persona és interessant), com el "parlar-ne" (molt més autèntic i ampli, i si no surt, provocar-lo a través d'enquestes...); i algun "xisto d'alt nivell".

— Que el consell de redacció sigui més representatiu.

—Que surti periòdicament, per tal de mantenir l'interès.

SUMARIO

N.º 23 (Con licencia ecle.) **Mayo 1962**

Seminario Conciliar Barcelona

Depósito Legal. B. 8135-1962

—Que s'anuncii degudament la seva sortida.

A l'EUGE ens hi sobra:

— L'actual realització de l'apartat "los otros libros" (encara que la concepció del mateix està ben trobada). El que voldríem és que se'ns donés: *a)* un resum brevíssim del llibre, *b)* el perquè ens pot interessar, i a la vegada *c)* es valorés la seva importància.

— Certs assatjos de "revista d'estudis".

— Articles poc profunds i treballats.

— La presentació atapeïda i uniforme; potser s'evitaria posant els títols amb tinta vermella...

JOSEP GESA — JORDI CORS
MIQUEL RAVENTÓS — FRANCESC DURAN

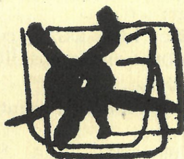
Sembla que si l'EUGE vol respondre al seu estil i àdhuc al seu format, una de les coses que es fan més necessàries és una major freqüència, i a ser possible periodicitat, ja que ens sembla que aquesta és l'única manera de mantenir viu un diàleg, una oposició o convergència d'opinions, un interès general. També es tractaria, potser, de què s'insistís en la línia començada de fer responsables de cada número a gent diferent, com a mitjà d'estendre a una major part de la comunitat l'interès per la revista i el sentir-la com a cosa pròpia; però tenint present que el ressò que pugui aconseguir una revista en las condicions de l'EUGE serà sempre limitat.

Si vol ser una mica més reflex — i sobretot esmul — de la vida de la nostra comunitat, potser una de les coses que té oblidades és el paper que l'art — en general: literatura, música, pintura, etcètera — representa, i sobretot hauria de representar encara, dins de la vida en el nostre Seminari. Per exemple: no se'n pot pas prescindir sistemàticament de la poesia, però a condició de que sigui quelcom més que un impuls poètic d'adolescent. Va semblar-nos molt bé — altre exemple — el petit requadre sobre una exposició a la sala d'art, en el número 21.

Com a defectes, evidentment, es podria cuidar millor la compaginació i distribució d'articles i la presentació tipogràfica. I també una relativa — de vegades fins i tot notable — falta d'esforç en el pensament i en la redacció dels articles, que no pot pas excusar-se del tot pensant que tot queda entre nosaltres o que, a la fi, l'EUGE ha de ser un autèntic reflex del Seminari, de les seves inquietuds, de les seves possibilitats, i no una revista artificial. Sense arribar a ser inautèntics podríem aconseguir més profunditat i qualitat.

Ens sembla que és difícil assenyalar cap finalitat o objectiu massa concret a una revista així. És clar que s'ha de fer una revista; potser per parlar entre nosaltres, per donar-nos un mutu testimoni col·lectiu de vida i de vitalitat, simplement per expressar-nos, com a necessitat psicològica, etcètera. No cal donar-hi masses voltes. La vida mateixa de la revista és la que ha de suggerir els possibles camins que li puguin donar més eficàcia i portar a horitzons nous, inesperats potser, de cara a complir realment un paper, una missió — humil certament — en la nostra vida de Seminari, de preparació socerdotal.

ROBERT ALCARAZ — BERNAT TAPIA
JOSEP BATALLA

Potser no coneixem prou bé EUGE per poder opinar i fer-ne una crítica. Som nous al Seminari, i només n'hem vist dos números. No obstant intentarem dir el que creiem hauria de ser.

És un fet que EUGE no és prou esperat ni comentat entre nosaltres. D'entrada ens ha fet la impressió de què no hi ha consciència de què és la *nostra* revista.

Sens dubte, la principal causa és la poca freqüència amb què surt. Així és difícil crear un "clima" favorable. Com a mínim hauria de ser mensual.

Està molt bé fer números monogràfics, però no és significatiu que el millor sigui, normalment, el que "se surt del tema"?

Hem sentit que es volen suprimir illustracions, més aviat diríem que n'hi faltin. Quant als articles caldria una major varietat.

Per donar-li més interès, proposaríem que es fes ressò de la vida dels diversos grups que hi ha al Seminari, a través de treballs preparats en equip, com a resum de les seves inquietuds i experiències.

També seria interessant alguna col·laboració de gent de fora, inclús seglars.

I ja en un altre pla, EUGE podria organitzar *disputationes* sobre temes d'interès i publicar el resum al número següent. Aquesta secció fora de la revista li donaria més popularitat.

Fins aquí algunes iniciatives que podrien ajudar a fer d'EUGE la revista de tots.

Però sobretot cal veure què pretén ser aquesta revista nostra. A nosaltres ens sembla que les seves finalitats podrien ser les següents:

— fer que el bo que hi ha en l'individu surti a la llum, i ho rebin els altres.

— intent de trobar la línia autèntica i l'espiritualitat pròpia de la nostra vocació diocesana.

— sintonia amb els homes i amb els problemes d'avui.

JOSEP SERRA C. — JOSEP O. XIRINACHS
JORDI CARDELÚS — JOAN PADRÓS
MIQUEL DE MORAGAS

1. *Quina funcio pot tenir EUGE en el Seminari?*

2. *Com complir-la?*

Resumint molt el que hem dit entre tots, ens sembla que:

1. EUGE pot ser un complement insubstituïble entre els altres elements de formació sacerdotal del Seminari.

EUGE ha de ser molt més que un simple reflex o manifestació de la vida, inquietuds i aspiracions dels seminaristes.

EUGE té sobretot una missió educativa. No com una tribuna per donar doctrina (instruir). Sinó com *un instrument que ens ajudi a la reflexió* personal i col·lectiva, per aquesta nostra tasca eclesial que ens ha reunit al Seminari: esdevenir sacerdots idonis de l'Església de Barcelona.

2. En el sentit que acabem d'indicar suggerim una possible temàtica per les diverses seccions d'EUGE. I en concret presentem punts de partida — amplíssims! — per al nostre aprofundiment i reflexió sacerdotal:

No cal que sempre es tracti de la nostra vida d'avui (estudi, promoció col·lectiva, catequesi, vacances, etc.), EUGE pot ser també un diàleg amb l'home del nostre temps: els seus problemes i i actituds, els seus moviments i estructures socials, els seus esdeveniments, etc. Remarcant, sobretot, la seva dimensió teològica-pastoral, element necessari de la nostra formació integral, i que cal anar-nos-hi iniciant amb temps.

Per aquests treballs de reflexió podrien aprofitar-se molt bé les nostres lectures (recencions comentades de llibres llegits), els "Seminaris d'estudi" i els "Grups d'apostolat" i de Missions, etc., ja existents i en marxa en el nostre Seminari.

Aquest esforç de reflexió fet en comú vers la nostra maduració sacerdotal, cultivaria en nosaltres un conjunt de valors molt importants. Ens faria conscients — col·lectivament — de la mentalitat i actituds de les persones concretes a les quals haurem d'ajudar, un dia no llunyà, a trobar-se amb Jesucrist. Ens ajudaria a aprendre a fer el nexe entre la Història de la Salvació, els tractats dogmàtics i la realitat de la vida quotidiana, etc.

A més hi ha tres temes marginals que, convenientment jerarquitzats, també podrien tenir algun espai en les pàgines d'EUGE: El treball científic, presentant en forma d'assaig algun tema estudiat a classe, fent una síntesi de varis articles de revista, etc. El cultiu de la literatura pura, poesia, etcètera. I una secció per donar a conèixer qüestions actuals de les ciències positives i del món tècnic.

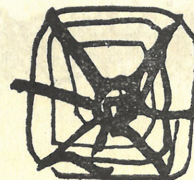
Per realitzar amb èxit aquest programa ens sembla necessari:

Ampliar molt més el nombre dels col·laboradors d'EUGE, a fi d'evitar tota idea de "clan". En potència tots els seminaristes estan convidats a escriure-hi, incluint-hi aquells que actualment són a Roma, Salamanca, Comilles, Madrid, Lovaina, Otelé, Montevideo. I també els estudiants religiosos de Barcelona, ja que ells — com diu Joan XXIII — també seran sacerdots diocesans a les ordres del nostre mateix Bisbe.

Utilitzar un estil planer en la manera de dir les coses. O més exactament un gènere literari suficientment intel·ligent per no caure en un pseudo-vitalisme sensionalista, ni en un impersonalisme paternalista amb subconscient de drets a reivindicar (crítica negativa).

Pràcticament, tot això, suposa una orientació concreta i clara de l'equip responsable de la revista, i amb la llibertat necessària per fer la selecció del material a publicar.

MANUEL CLARET — CARLES CASADEMONT
FRANCESC FORTUNY — LLUIS SERRALLACH
JOSEP BREU — MIQUEL ALEU

— *Fa falta una revista al Seminari?*

Sí, si cada u la pogués sentir com a cosa pròpia, per haver-hi col·laborat, ja directament, ja indirectament.

—Si arribés a tractar una problemàtica que corresponguès al major nombre possible, per no dir a tots els seminaristes, de forma adequada (més vitalisme i menys intel·lectualisme).

—Si sapigués avaluar la cosa externa de la vida del Seminari, el que es diu, es viu, es fa, com quelcom necessari per arribar a la interiorització. Que es teoritzi, si es fa, sobre la nostra vida real. Que no sigui aquesta revista un altre agreujant de tantes disgregacions en les persones.

—Si insistís particularment en facetes de la formació necessàries i més o menys oblidades i descobertes. Que tendeixi, en el possible, més aviat a la *totalització* que a l'especialització.

—Si facilités el diàleg.

—Si sortís més puntualment, etc., etc.

Avui la major part no ho senten com a cosa pròpia, sinó com una revista més, a vegades bastant lograda.

—Encara que generalment poc adequada per filosofia.

—Molt teorètica, sense correspondre moltes vegades a la problemàtica de la majoria.

—No ajuda a "ésser més", sinó a *tenir coneixements* més o menys oportuns i necessaris. Tampoc creiem que faciliti el diàleg.

—Si no sortís cap més EUGE, la majoria tan sols s'adonaria de que té un duret més cada "x" temps.

—Com es podria superar? Quan ens plantegem això anem a topar amb la revista ideal, gairebé descrita al principi. Prescindint d'això procurarem dir alguns aspectes superables.

—Potser una solució seria la formació de grups o seccions que s'encarreguessin de la redacció de la revista. Aquests grups podrien composar-se d'individus de filosofia i teologia. Creiem que no pot ésser una revista per escriure-hi qui li passi per la barretina. Passaria quelcom semblant a "flamma" (amb tot respecte).

—Podria haver-hi, també, col·laboració d'altres Seminaris, sobre un tema concret.

—També seria interessant que aquesta revista transcendís a fora. Però, com es veu, en sortiria una dualitat bastant difícil de compaginar en una revista de reduïdes proporcions.

JOSEP M.ª MATAS — JOSEP M.ª LLORENS
JOAN SAGUÉS — MANUEL JORBA

Ens parlen els seglars

TEOLOGIA PER A SEGLARS

Recordo haver llegit, fa temps, alguna cosa així: "els animals que tenen carcassa la tenen precisament perquè no posseeixen esquelet" i ja sabem la diferència que hi ha entre un animal encarcarat i un altre de vertebrat.

¿No passa alguna cosa semblant — salvadels que formem el laicat de l'Església? dels que formem el laïcat de l'Església? A falta d'una estructura interior que ens mantingui ferms, podem refugiar-nos — ens refugiem — darrera una cuirassa de formalismes que impedeixen tot moviment, tota llibertat — i, per tant, tota disponibilitat i tota donació —; això, molt sovint, és el resultat d'una formació religiosa "invertebrada", legalista, que té molt poc de cristiana i que només és apta per a un món ordenat i d'autòmates. Resultat: "la immensa turba que no és bona ni pel pecat ni per la gràcia", com deia Péguy. I en els casos en què — per falta de vitalitat, potser — no es segrega la carcassa, sorgeix l'home-medusa, informe, que s'adapta a tot sense cap esforç.

Aquesta desarticulació de la fe com a coneixement és especialment tràgica i lamentable en els ambients universitaris en els que, a més del testimoni existencial, té una gran importància el testimoni intellectual, el diàleg, sense comptar l'inestable equilibri en el que, moltes vegades, es manté la formació religiosa enfront dels coneixements d'altra mena, molt més extensos i profunds; la fe es pot quedar en un record d'adolescent idealista. No sembla pas que, per a aquest problema, les classes de religió en la seva estructura i forma actuals siguin un instrument eficaç (fóra interessant — per no dir necessari — revisar a fons aquest punt).

Pel que acabo de dir no és res d'estrany que, (a l'hora d'iniciar un primer curs de teologia per a seglars, que donen conjuntament sacerdots diocesans i jesuïtes, en els locals de la Casa de les Congregacions Marianes, de la nostra ciutat) la dificultat menor hagi estat, precisament, la de trobar els qui s'hi interessessin: joves i adults, cristians i cristianes.

Aquest primer curs constarà de setantasis lliçons, que es donaran durant l'any escolar, dedicant-hi tres hores setmanals. El programa es va iniciar amb unes lliçons introductòries sobre el punt de partida i el mètode, a les que varen seguir unes altres sobre l'home com a subjecte religiós. La segona part tracta en els seus començaments del context històric de la Paraula i continua ja amb la realitat central de la fe: Crist. Per últim la tercera part versa sobre la comunitat eclesial.

Personalment l'aspecte d'aquest curs que més m'ha cridat l'atenció — per contrast amb altres iniciacions teològiques — ha estat la seva metologia, el seu enfoc de conjunt, el seu desenvolupament progressiu després de recollir-nos — al seglars — en la nostra real actitud intellectual de cristians dalerosos de fer més reflexiva la nostra fe. El partir de la realitat de l'home, de la seva experiència profunda — la nostra experiència —, el tenir en compte el nostre condicionament cultural, el no quedar-nos en una etèria especulació, potser a algú li sembli arriscat, però, en realitat, l'home és sempre "experiència" i està "situat", mai no és un home abstracte.

Els dos perills propis de tot curs de teologia i que — és clar — també són propis del curs que comento, sembla que siguin:

— El risc de què tot quedi en "teologia de consum", és a dir, que no es realitzi per la nostra part — la dels assistents — una labor personal de reflexió i aprofundiment.

— La temptació de deixar-se caure en la trampa de l'especulació i no fer "teologia agenollada", com ens van dir en una de les classes; és a dir, separar la teologia de l'espiritualitat, de l'oració, de la vida. La consciència d'aquest risc ens va dur a la celebració, pels volts de Nadal, d'una vigília bíblica i d'oració — seguida de la santa Missa — amb el lema i intenció: "Advent sobre el món". No obstant, i evidentment, el risc personal encara hi és.

La forma d'expressió pot arribar a ser un obstacle: sovint hi ha un "defase" entre el significat habitual i el tècnico-teològic, o bé s'utilitzen paraules desconegudes, o bé es va a parar a la frase llatina de rigor... De totes maneres la dificultat és menor en un curs com aquest que per la seva durada permet un llarg contacte i, per tant, una certa mútua adaptació.

La realització d'aquest curset manifesta que respon a una autèntica necessitat que no han satisfet els distints — i evidentment útils — cursets monogràfics (sobre l'Església, la Bíblia...); per això hem de desitjar no sols la seva continuïtat i progressió sinó també la seva multiplicació, en variats esforços per fer la fe de la comunitat més conscient, i reflexiva, més viva i operant.

JOSEP M.ª VEGARA

L'ART I NOSALTRES

Qui més qui menys, tothom reconeix que l'art en totes les seves facetes posseeix unes virtuts de formació i educació humana. Ajuda a fer l'home més sencer, més acabat. Convé, a voltes, fer memòria d'aquestes veritats. D'aquestes veritats que de tan certes tenen el perill de restar oblidades.

Quan es parla d'art es fa sovint referint-ho a un fenomen de minories. Com si l'educació artística fos el do d'uns privilegiats. I això, no ja parlant d'artistes — creadors de les obres d'art — sinó simplement de tots aquells que saben descobrir el valor d'aquestes obres.

És legítima aquesta posició? El món de l'art és un món amb aire respirable només per certs pulmons?

Aquesta concepció del món artístic pot ser fruit d'un cercle tancat. Hi pot haver qui no s'acosti a l'art perquè no li diu res, sent així que precisament no li diu res perquè no s'hi acosta. Es manté apartat amb uns certs prejudicis, com sabent, apriorísticament, que "allò" no ha estat fet per ell. Mai no s'ha presentat a les portes d'aquest món, demanant amb senzillesa ser-hi admès.

És aquest un pas que convé fer. La sinceritat del primer moment ens disposarà perquè l'art, ell mateix, ens vagi educant en una sensibilitat que s'anirà aguditzant, i convé que ens ajudem a aguditzar-la per fer que el diàleg que volem tenir amb el món de l'art sigui fruitós.

Però, sortint d'aquest pla general i concretant en nosaltres mateixos, ens convé a nosaltres, que ens preparem pel sacerdoci, interessar-nos en l'educació d'aquesta sensibilitat? La resposta la veiem prou clara.

No es tracta pas, naturalment, de formar sacerdots artistes. Però sí d'educar-nos per fer rendir al màxim aquesta sensibilitat, d'introduir-nos, tant com ens sigui possible, en aquest món que ens eleva del terreny de les coses sensibles i ens parla a l'esperit, i de l'esperit.

Especialment a nosaltres ens convindrà veure molt clara la funció de l'art dintre del camp religiós. En aquest aspecte ens serà necessari estar especialment educats.

Moltes vegades l'artista estarà en relació amb nosaltres. I dependrà de la manera com el tractem i l'ajudem a ser un home religiós, que la seva obra orienti millor vers la veritable pietat i situi amb més fidelitat en el cercle religiós. Aquesta relació nostra en l'artista caldrà, certament, que es mantingui en els seus límits, sense voler estirar més el braç que la mànega. No oblidant mai que l'artista és ell, i nosaltres serem el sacerdot.

Però tot això són coses que sabem tan bé, que si les repetim massa potser ens faríem pesats. Si solament volíem recordar-les, ja ho hem fet.

* * *

Tot això no es produeix per generació espontània. D'aquí que un grup, d'entre nosaltres, s'hagi unit per treballar, modestament, en aquest sentit.

Aquest grup — batejat amb el nom de Grup ARTS — intenta, juntament amb la realitat ja existent de la sala d'art, fer una mica més fàcil aquest camí, que tots ens adonem que hem d'anar descobrint.

Potser l'activitat que, fins ara, ha tingut un camp més visible ha estat el "Concurs de Christsmes", convocat pels volts de Nadal. Realment va tenir més èxit del que s'esperava en anunciar-lo, i va ser agradablement sorprenent l'interès amb què va ser acollit.

Actualment intenta organitzar, almenys a la secció de filosofia, unes visites als museus de la nostra ciutat, per a poder arribar a un millor coneixement del que tenim al voltant nostre.

Naturalment, essent aquests els seus primers passos, no estranya que els faci poc a poc. Encara ha d'aprendre a caminar. Però, comptant amb la collaboració de tothom, sembla que aviat arribarà a saber-ne.

Josep URDEIX

DE LA NOSTRA HISTORIA

Orientadors de la

Se'ns acudí que potser resultaria interessant saber alguna cosa sobre els precedents històrics en la nostra diòcesi de la figura eclesial del laic, que avui s'ha revalorat. He escollit el període que va des de l'últim quart de segle del XIX fins als primers anys del XX, perquè en ell es *comença* a parlar d'acció catòlica i a precisar el sentit de l'acció temporal.

Intentem veure com els sacerdots més representatius, vinculats a la diòcesi d'aleshores, orientaren la tasca del laic. Certament que podíem haver partit de la consciència que en tenien els seglars mateixos, però semblà més interessant el punt de vista sacerdotal.

Preocupacions de l'època

Tots sabem que la urgència de l'acció dels catòlics ultrapassant els fins de les antigues Confraries i Terceres Ordres, dedicades a la pietat i la beneficència, vingué motivada pels governs laics i les revolucions del segle XIX. Això a tota Europa, i Espanya no en fou excepció. Només cal pensar en la revolució del 1868, acompanyada de l'anticlericalisme que tenia ja antics precedents, per exemple en les cremes, profanacions i lleis sectàries de l'any 1835.

La major part del nostre període correspon als governs de la Restauració Borbònica, en els que s'hi alternaren el conservador Cànovas i el lliberal Sagasta des del 1874 al 1903. Si bé foren pacificadors i no atacaren l'Església, van donar ocasió a l'enfortiment del seu enemic: el lliberalisme, i, de retruc, a les primeres insinuacions de la rebel·lió del proletariat. Aquesta esclatà ja obertament en els conflictes del 1909, dels quals n'és un exemple la nostra Setmana Tràgica. I la manifestació oficial del liberalisme sectari la trobem en el govern de Canalejas (1910).

En aquestes circumstàncies d'inseguretat, d'incubació revolucionària, la preocupació de l'episcopat d'Espanya, esperonat per Lleó XIII, és la de què els catòlics, per a formar un front únic, superin les ferotges divisions que separaven a integristes i actituds més tolerants.

Un concepte d'"acció catòlica"

El que hem dit és important per entendre què abastava el terme "acció catòlica", tot just estrenat. El Bisbe d'Astorga, un català, el Dr. Joan B. Grau, escriguè una pastoral amb un títol prometedor: "Sobre la necesidad de fomentar la *acción católica* y la organización de los católicos en España" (1893). Aquesta pastoral, fonamentada en molts documents de l'episcopat espanyol i europeu, no es mou gaire del que pot llegir-se en els següents paràgrafs: "Hablamos de la necesidad de reunirse los católicos para trabajar en favor de la libertad e independencia del Romano Pontífice; de la necesidad de procurar la pureza de la fe en los centros y establecimientos docentes, en los planes de estudios... recordando a los católicos el deber de *congregarse y concertarse* para recabar del Gobierno las necesarias reformas en la legislación..." "Ahora bien, hallándonos en vísperas de unas próximas elecciones..." "Verdad que los partidos liberales existentes trabajarán... eso quiere decir que los católicos no podrán dispensarse de la lucha... *unidos y organizados*, contando con la influencia del Clero... obtendrían los candidatos católicos el triunfo en la mayoría o en gran número de distritos". Com salta a la vista es tractava de fer "acció catòlica" per a defensar els drets de l'Església. És una línia pragmatista, però la necessària en aquell moment.

L'Església a Catalunya

Aquí, com a tota Espanya, es donava la divisió entre els catòlics. Veiem-ho en el camp de la clerecia.

Tenim el Dr. Sardà i Salvany, que és portaveu d'una posició integrista-carlista. El seu llibre "El liberalismo es pecado" i la "Revista Popular" que dirigia, en són una mostra. El 90 per 100 del clergat de la nostra diòcesi li fou adicta, sobretot fins a l'acabament de segle.

Els que s'inclinen per la "dinastia" o almenys s'hi conformen (era el poder constituït) són pocs, encara que secundats pels Bisbes que tenien el seu calvari en els carlins. (Aquest era el cas del Bisbe Urquinaona.)

Del catalanisme cristià de primera hora n'és un representant Mn. Jaume Collell a Vic, amb el setmanari "La Veu de Montserrat". Però *no pas com un partit polític*, sinó com una superació dels partits, per l'afany del renaixement de Catalunya en les arts, la literatura, la filosofia, el dret, tot presidit per la Creu. Aquest bateig de la incipient Renaixença s'anà fent popular gràcies (entre altres coses) al cansament i al desengany dels catòlics per les seves lluites intestines, al qual hi ajudaren certes censures fetes per Lleó XIII a la intransigència integrista, que mogueren el Dr. Sardà a escriure el seu article famós "Alto al fuego" (1895).

Però més endavant, a partir del 1900, el catalanisme pren ressonàncies polítiques i surgeix la "Solidaritat Catalana". Noves divisions entre els catòlics: mentres Mn. Gaietà Soler no serà partidari d'una aliança amb els no catòlics, pensarà tot el contrari Mn. Alcover.

Aquests exemples, a més de situar-nos en l'època, inclouen ja interès directe pel nostre tema. Perquè sabem que els sacerdots que hem presentat realitzen — malgrat tot — un primer pas en la visió del laïcat: animen cristianament, per a la defensa de l'Església, tot un estol de seglars en els diferents estaments humans. Estem, però, en la mateixa preocupació que hem vist en aquella Pastoral del Bisbe d'Astorga: cercar la defensa de l'Església.

Ara bé, de tal posició, de la qual en mostrarem un representant cabdal: el Dr. Morgades, hi hagué (al nostre entendre) qui evolucionà cap a una actitud de valoració orientadora de la tasca pròpia del laic: el Dr. Torras. Observem, doncs, aquests dos gran vilafranquins, grans sacerdots de Barcelona, grans Bisbes de Vic i el primer també Bisbe de Barcelona.

El Dr. Morgades: l'oportunisme militant

És aquesta l'escaient qualificació que li donà Joan Maragall. Perquè amb ocasió de tot i per sobre de tot, amb santa estratègia, procura els interessos de l'Església.

Durant els seus anys de professor i Rector del nostre Seminari (darrerament simultanis amb la seva canongia de Penitencier, braç dret del Bisbe Urquinaona) formà un equip de capellans: Estalella, Cortés, Barraquer, Ribas, Torras i Bages, molts d'ells ex-universitaris, fent-los treballar sobretot en la iniciació de l'Apostolat de l'Oració, copiat de la fundació francesa del P. Remière. Traduí i adaptà el llibre d'aquest: "Soberanía Social de Jesucristo", pel que fou denunciat com a lliberal. Gens extrany en aquells moments d'acèrrim integrisme de la nostra clerecia. Tot el moviment del P. Remière era una contra-revolució popular religiosa que admetia el que es podia admetre del liberalisme, i el Dr. Morgades, veient Espanya en una ebullició revolucionària paral·lela a la de França i considerant ineficaces les posicions tancades, estava engrescat amb aquell moviment.

Però al mateix temps ell no era absent a les primeres llums de la Renaixença.

Ja Bisbe de Vic (1882-1899), estiguè amb "La Veu de Montserrat" en tot i per tot. Hi escrivien seglars com els Milà i Fontanals i en Duran i Bas. I no cal dir els sacerdots de la "penya de minyons" (els que, de professor a Barcelona, havia format), a més d'en Verdaguer, Almera, etc.

Allò de què "Catalunya serà cristiana o no serà", que diria el Dr. Torras, el Bisbe Morgadas, sense formular-ho, ho feia viure al moviment renaixentista, a través de les campanyes per a restaurar Ripoll, Sant Joan de les Abadeses, Santa Maria de l'Estany, senyeres d'una pàtria cristiana. Un altre fet significatiu. L'any 1896 fou l'ànima del pelegrinatge a Montserrat de l'Apostolat de l'Oració (uns deu mil romers) per inaugurar la Creu del camí de la Santa Cova que ells sufragaren. Repassem-ne el programa:

Hi trobem noms tan vinculats a la Renaixença com els de Puig i Cadafalch, qui en fou l'arquitecte; en Llimona, l'escultor; Amadeu Vives, qui dirigí l'Orfeó Català, del qual es beneí la senyera, que estrenà junt amb el seu Himne (lletra d'en Maragall i música d'en Millet).

Aquest mateix any el Bisbe Morgades escrivia

El bisbe Morgades

al Consiliari del Cercle de Sant Lluc, el Dr. Torras: "El catalanismo — no s'oblidi el que hem dit que s'entenia per "catalanisme"! — se va extraviando. Por fortuna reconoce en usted su verbo. Y es preciso no desprenderse de este medio para retenerlo. El día que vayan ustedes faltando, si Dios no nos envía sacerdotes catalanistas, esto se fue". No us sembla que, gens pejorativament, en Maragall tenia molta raó quan qualificava d'oportunista militant al Bisbe de Vic? I més quan sabem que aquest també buscava la presència dels catòlics — de l'Església — en línies polítiques com la dels dinàstics, i almenys "consentia" la dels carlins.

Així, doncs — concluint i repetint —, la preocupació del Dr. Morgades respecte als seglars es concretà, sobretot, a lograr que ells, en les diverses opcions temporals, superessin les seves rivalitats defensant els interessos de l'Església.

Acostem-nos ara a aquell gran Mestre, el doctor Torras i Bages, que succeí, com a Bisbe de Vic, al Dr. Morgades quan aquest, en 1899, tornà a Barcelona, però ja com a Pastor (un any i mig abans de morir).

El Dr. Torras i Bages: Forjador d'homes cristians

Sota l'aspecte que ens tenim proposat mirar-lo, sembla que la seva aportació a l'aclariment de la tasca del laic és aquesta: Que sigui home en tota la plenitud deguda al seu lloc concret en la societat, informant-lo d'una visió cristiana. Si voleu, és el de sempre. Però és molt que "el de sempre" sigui afirmat "com el d'ara" en un moment en què es situava desorbitadament l'acció organitzada dels seglars en les polèmiques polítiques, en la "sociologia", en les religiositats exaltades, com diu ell en "El Clero en la vida social moderna".

tasca del laic

Preparar una veritable acció catòlica

Certament en aquest llibre del 1888, el Dr. Torras desconfia de les associacions de catòlics que surgeixen a Espanya, sobretot pel seu verbalisme, la seva política, l'atenuació que fan del purament religiós. Ell creu que les associacions de catòlics tindran gran importància en el futur, però cal esperar la vinguda d'un "geni" que les orienti. (Tan fàcil que ens sembla fer A. C.!) Mentrestant cal treballar sobretot en el pla individual. "Entre tanto tócanos a nosotros el preparar la materia para la hora en que llegue el soplo divino"... "expulsando el demonio de la discordia, nuestro ministerio perfeccionará este poderoso instrumento de la asociación... que es un *medio de que se vale el Espíritu Santo en el trabajo de sobrenaturalizar el mundo.*"

No deu ser massa marginal el consignar com desitjava *l'associació de sacerdots* que, entre altres béns, portaria "una fecunda y sólida etapa del principio de la asociación entre los católicos, destinado a dar forma cristiana a la sociedad moderna".

Ara bé, tot s'ha de fer sense soroll, sense entusiasmes efímers: "Trabajemos nosotros al pueblo cristiano más profundamente, hagámosle digno y respetable, más amigo de ser que de parecer, laborioso y ordenado, rectos administradores de sus casas... porque... en esta especie de vida pública religiosa moderna se ha podido contemplar con frecuencia que algunos que figuraban a la cabeza del movimiento distaban mucho de ser ejemplares... no realizando el ideal del hombre cristiano, buen padre de familia y buen ciudadano".

A més convé preocupar-se tant de fer "hombres públicos" com de fer "hombres interiores"; perquè: "En las grandes restauraciones católicas no tuvo lugar la política; *la política católica es la consecuencia de la restauración social católica;* pedirle a un país relajado moral y religiosamente una política puramente cristiana es pedir peras al olmo".

Certament que aquestes observacions les dirigeix sobretot a l'integrisme de "El liberalismo es pecado", però no és també una perspectiva molt més profunda que la d'aquella pastoral del doctor Grau, tot i salvant que fou escrita amb altres preocupacions?

El compromís temporal

Erraríem si consideréssim, però, al Dr. Torras com purament empenyat en fer uns seglars piadosos, morals. Prou que s'intueix que no poden ser interpretades així les paraules que li hem transcrit, però confirmem-ho amb alguns fets del seu ministeri sacerdotal, primer, i episcopal, després.

Observem quin respecte a la missió pròpia del seglar (no ens fa pensar en la "consecratio mundi"?): a la mort del Dr. Torras, explicava d'ell el pintor Joan Llimona que quan va ser anomenat Consiliari del Cercle de Sant Lluc i li presentaren el projecte dels estatuts "fundats en moments de fort escalf religiós" els va fer notar: "Vostès no són una congregació, la seva entitat té per objecte primordial conrear l'Art i perfeccionar-se en son exercici, informat tot per l'esperit cristià: Amb un sol acte a l'any per a donar fe de son baptisme ja n'hi ha prou; fora d'això no tenen de prendre part en general en altres manifestacions que estrenyerien segurament el seu camp d'acció; cadascú que faci la seva feina". De quina manera tan planera, tan assenyada, hi ha servida aquí tota una doctrina sobre el que ara diem "compromís temporal".

El mateix podem treure d'un testimoni d'en Lluís Millet: "A nosaltres músics, amb l'excusa d'alliçonar les societats chorals de son bisbat que amb motiu de la visita pastoral li feien cantades, ens dirigí a tots un bell dictat sobre la nostra finalitat i la manera d'acomplir-la". I és que "ell estimava l'home complert, perquè tot és obra de Déu, i tot, ben encaminat, torna a son punt d'origen, font de tot lo creat".

Aquesta valoració de la tasca humana la portava fins als petits detalls de la seva vida. Escoltem al Canonge Baranera: "Essent sacerdot es confessava amb l'humil vicari o beneficiat de la parròquia forana per on tal volta passava; com fins en sa darrera malaltia es negà a altra visita que a la dels metges locals. I així enaltia el valor de cada servei i de cada professió dins de sa pròpia esfera, i el funcionament de cada òrgan del cos social. I dignificant la funció, envigoria l'òrgan.

Les realitats temporals

La regió

Cal que entenguem el seu catalanisme, no com una opció política, sinó com un posar cristianament en el seu just punt la realitat "poble". Perquè ell, que tan enemic es declarà sempre del sacerdot polític, com digué el Dr. Carreras: "no té opinions, sinó doctrina; ni és sociòleg, sinó pastor d'ànimes; no és polític, sinó evangelitzador".

Per això, poc abans de ser nomenat Bisbe, en fundar la "Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat" no amagava en els Estatuts que era per "Fomentar... la unió de la devoció cristiana amb l'amor del país, en la pietat i l'ideal de la fe en el moviment catalanista".

Per això mateix (cap el 1890), no dubtà de posar-se al costat dels joves universitaris Prat de la Riba, Verdaguer Callís i després Cambó, lliurant-los de la influència de l'Almirall, apòstol en el "Centre Escolar" d'una Catalunya laïcista, dibuixada en el seu llibre "Lo Catalanisme". Amb aquest fi, després de la "Tradició Catalana", el Dr. Torras presentà als Jocs Florals de 1893 un treball que la posava al dia, examinant el pensament i les realitats contemporànies. Aquesta obra dedicada "Al jovent illustrat de Catalunya" fou premiada pel mateix Centre Escolar.

Però, també per això, es sentí independent del catalanisme *polític*. Un fet que ho testimonia: els de la "Solidaritat", davant la primera visita d'Alfons XIII a Barcelona (1904), se havien proposat fer-li el buit. El Bisbe Torras "recordó la doctrina de San Pablo sobre el respeto y obediencia a la potestad civil sin temer disgustar a muchos de sus amigos ni a partidos políticos, a todos los cuales respetaba, sin condenar ninguno", segons paraules del Dr. Pla i Deniel (1916).

Per igual motiu, en fi, pogué protestar a Romanones, ministre d'Instrucción Pública, per la prohibició d'ensenyar en les escoles la Doctrina en català, "no ya como ciudadano español, protestando, como tendría derecho, de las tentativas de desnaturalizar a los hijos naturales de este país, pretendiendo que Cataluña deje de ser catalana, sino como *Doctor y Maestro en la Iglesia Católica*".

Equilibri

No és necessari d'esmentar totes les seves pastorals i escrits que ponderen cristianament les diverses realitats temporals: treball, família, estat, art... Però si que cal dir que la seva actuació en aquest sentit era amb aquella freqüència, aquella proporció i aquella perspectiva, que no li fes desmentir la seva idea tan repetida en "El Clero": "Nunca debemos olvidarnos de que Cristo no nos constituyó ordenadores de pueblos, ni confeccionadores de sociedades, sino piscatores hominum". I així és admirable com sap armonitzar sempre el que és pensament cristià sobre les coses temporals i l'acció directament sacerdotal de santificació de les ànimes. Ens ho mostra l'escrúpul que tingué de què, fent de director de l'Acadèmia Catalana dels Lluïsos, "sa calitat de ciudatà havia sigut més visible que son caràcter de sacerdot", pel qual motiu els hi dedicà un llibret sobre Sant Francesc.

La mateixa armonització trobem, per exemple, en les seves relacions amb en Joan Maragall. Per poc que fullegem la correspondència ens adonem de què tracten amistosament molt més de la vida íntima cristiana, personal o familiar, plena de serenor, que no pas de greus qüestions socials o polítiques.

Sembla que tot confirma el que s'ha dit en començar. El Dr. Torras no fou ja tan sols un estratega, un oportunista apostòlic, repecte a la tasca dels laics, sinó un veritable forjador d'homes cristians, la missió dels quals avalua en si mateixa i en les seves múltiples facetes.

* * *

El canonge Collell, el Dr. Torras i Bages i Gaudí

Han estat exposades algunes dades que entre línies poden haver-nos insinuat "com estaven" alguns dels punts actuals sobre el laïcat en els nostres finals de segle XIX i inicis del XX, concretades en dos grans Pastors. No hem volgut sistematitzar, ni tan sols *precisar*, el seu pensament, sinó tenir el goig de *estar-hi a prop* una estona. Tant de bo ens hagués animat a seguir les petjades d'animació espiritual del laïcat que aquests homes van saber deixar en el seu camí per la nostra diòcesi.

Pere Adell

VELAZQUEZ Y EL INFORMALISMO

Una de las desgracias de la pintura actual y que más ha contribuido a que sea incomprendida, aunque haya favorecido su propaganda, es el vaniloquio que ha suscitado. Como todo lo que despierta del letargo beatífico de la "tradición", el arte actual ha provocado iras frenéticas e injustas en unos, y entusiasmos sectarios en otros, manifestados prolijamente con la lengua y la pluma empapadas del ácido de la polémica. Los detractores han apelado a los dioses del Olimpo, al sentido vulgar y hasta al anticomunismo: dejémosles en paz. Los entusiastas, por su parte, han rodeado al arte abstracto con un parloteo tan trasnochado como el de sus oponentes, pero desgraciadamente más ininteligible, sin duda por pedantería, pero también porque se han tenido que forzar a lo más difícil: dar razón de por qué ha de gustar aquello que escapa a la videncia y a las categorías mentales del público. Lo peor no ha sido siempre cuando los críticos o los ensayistas han dado tales razones, pues a veces han sido inteligibles y hasta serenos, sino cuando los mismos artistas han empleado el lenguaje literario para animar y justificar su pintura. Entre unos y otros, en la confusión y contradicción de un rebuscamiento de términos sin sentido común, se ha originado el inmenso galimatías mental en el cual se debate estérilmente el mundo de la pintura actual.

De este galimatías es una buena muestra el primer número de una publicación titulada "O FIGURA" que se ha sumado a los actos commemorativos del tricentenario de la muerte de Velázquez con un homenaje de la pintura actual a su obra y ha tenido la elegancia de invitar a opinar a escritores y artistas de los criterios más dispares y hasta encontrados, pero que coinciden todos, si no en el arte de Velázquez, sí en la excelencia de su labor.

Todos están convencidos de que Velázquez es un genio. Siendo evidente que su pintura es figurativa, ¿a qué título puede ser llamado maestro del pintor de hoy día?, aquí chocan las opiniones y resultan los despropósitos. De los figurativos unos se reclaman como los genuinos seguidores de la escuela de Velázquez, porque se empeñan en la pintura copista, académica, que pretende ingenuamente competir con la realidad y la fotografía. Otros, más sensatos, le siguen porque no creen en la caducidad de la figura como medio de expresión artística. Los no-figurativos por su parte se dividen múltiplemente. Para unos Velázquez es un pasado, no un presente (sic) "pues hizo caso omiso de las formas y de su sentido imaginativo": es el genio de un género acabado ya, maestro nuestro sólo por el oficio. Para otros, contrariamente, es el precursor del informalismo, porque, por la técnica, se aproximó al "tachismo" de los abstractos, prefiriendo el lenguaje pictórico del espacio, mancha y color, al valor secundario del objeto. Para otros, en fin, para simplificar las tendencias en tres grupos, Velázquez es un abstracto, antepasado insigne de los informalistas de hoy, un genio de la pintura moderna en el siglo XVII: un fragmento de unos centímetros de cualquier cuadro suyo, más o menos ampliado, contiene la mejor de las obras del arte contemporáneo informalista.

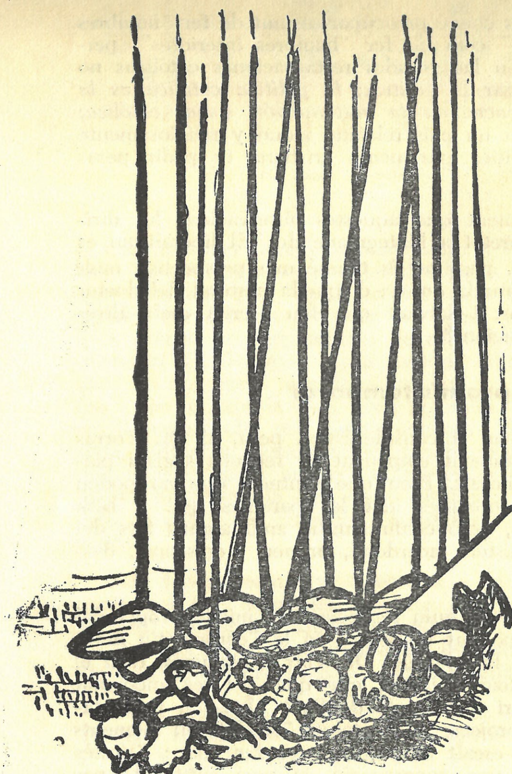
Dejando de lado esta ridícula contienda, vieja ya de más de sesenta años, para comprender y amar el arte actual, hecho ineludible, se han de olvidar los prejuicios e intentar recobrar una mirada de recta intención y virgen de la miopía espiritual. Luego de aprender a contemplar serenamente la obra de arte, se podrá hablar un poco de ella, siquiera superficialmente, que es la manera más sobria y amable de decir las cosas sensatas y profundas sin humillar a nadie.

Aunque Velázquez sea un pintor que desconcierta por su ambigüedad realística, miremos con esos ojos ingenuos un cuadro suyo: las Hilanderas. A primera vista el cuadro aparece con imágenes que concuerdan con nuestros conceptos adquiridos por la percepción. Claro que hay diferencias notables entre lo real y esta representación: falta de movimiento, diferencia de tamaño y ausencia de la tercera dimensión: el cuadro es un falso agujero en el cual la profundidad está lograda gracias a una sabia disposición de matices y huida de líneas. "La pintura miente sobre la pared negándola ", dice Valéry. Pero, no obstante, el cuadro interesa por el objeto-pretexto: unas hilanderas en plena faena. Lo mismo que un reportaje gráfico del periódico, sin que cuente para nada la apreciación de la obra de arte y el goce estético. Gusta o no, según que lo representado produzca los mismos sentimientos en la realidad.

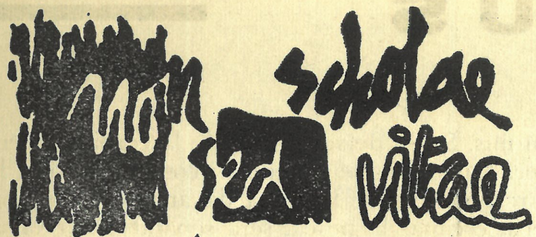
Para que la contemplación sea eficaz en la apreciación de la obra de arte, se ha de superar la anécdota del cuadro y olvidar lo más posible el mundo en que vivimos. A ella nos ayuda la misma pintura en la que descubrimos otras diferencias entre lo representado y lo real: las líneas de los cuerpos, sus actitudes, su color, su materia, la luz misma que los anima, no son las de la realidad concreta. Son otras inéditas. Aún más: el cuadro que me apareció al principio con figuras extáticas, sin movimiento, poco a poco van recobrando vida ante mis ojos gracias a unas líneas que agrupan las figuras dinámicamente, en ritmos convergentes o divergentes hacia puntos que trascienden el límite del marco. Gracias a eso el placer experimentado no está producido por el objeto real contenido en mi mente y sacado al flote de mi memoria por su representación en la tela, sino por ese mismo objeto del cuadro que tiene una belleza, una vida y un movimiento propios y que desde el primer instante no ha hecho otra cosa sino objetivarse ante mí, imponiéndose a mi atención como otra realidad pura y simple, no una copia meramente, válida por sí misma, sin ninguna competencia con la naturaleza exterior.

Gracias a una mirada objetiva se llega a aprender lo que es una obra de arte, sea pintura, escultura o cerámica: la re-creación (creación en sentido amplio) con elementos externos de un objeto inédito con belleza propia y vida independiente. Así, cuando más re-pensado, re-construido y desligado de nuestro mundo sea este objeto, tanto más será obra de arte, más será "otro" mundo. Es en esta separación entre el cuadro y su modelo, donde precisamente reside el valor del arte, porque será más el efecto de un acto humano inteligente y no, solamente, el producto mecánico, más o menos hábil, de una mano adiestrada que reproduce su rostro, un árbol o una manzana recogidos por el ojo. El arte es, ante todo, del orden intelectual y su acción consiste en imprimir una idea en la materia, ordenándola e iluminándola, usando del soberano imperio que Dios ha dado el hombre sobre todo lo creado.

Siendo creación de un mundo inédito, cada cuadro, sea figurativo o abstracto, informalista o trans-informalista, es para nosotros como el espejo de Alicia que nos introduce en un país "otro" de maravilla. Entre el mundo concreto y el mundo del arte ha de haber una frontera, *incluso* cuando este arte se quiere una imitación del mundo. Esta frontera es la que distingue lo efímero de lo permanente, lo material de lo espiritual, lo temporal de lo eterno, lo provisoriamente humano de lo definitivamente humano, lo profano de lo religioso. Así se vislumbra el por qué se afirma que un arte puro, desligado de lo demasiado concreto, pueda ser vía de acceso a lo sagrado para el agnóstico.

(sigue pág. 7)

"SACERDOTALITZAR"

La vida de l'home – ho he llegit a alguna banda i em "temo" que és veritat – és una cadena d'opcions. Constantment, en el camí de la vida, se'ns presenten diverses direccions, se'ns ofereixen múltiples possibilitats... I l'home es va construint per mitjà d'aquestes opcions que alhora el realitzen i el limiten, com cada cop de cisell va definint i fixant la forma de la imatge sobre la pedra. Qui decideix passejar, una tarda, evidentment, exclou una colla d'altres activitats possibles; una carrera d'estudis matemàtics fabrica en nosaltres unes estructures mentals, uns mecanismes de pensament forç corresponent. Però d'altres són inatacables, perquè resten inconscients en nosaltres, amagats a la nostra revisió de fets de vida de seminari. Són una colla de factors i forces, que sempre han format part del nostre món, del nostre ambient; que sempre hem considerat factors naturals, normals, neutres respecte al sacerdoci i que, altrament, són uns valors informables, incorporables al nostre sacerdoci, o bé desviacions de mentalitat o de caràcter que cal canviar, convertir. Cada un de nosaltres ha nascut, viscut, ha estat format, en un ambient concret: rural, independent, obrer, marítim..., i aquests ambients amb el cúmul d'elements de pressió i condicionament que representen pesen també intensament sobre nosaltres, fins un punt que no sospitem, fins a no ser ja unes pressions externes i formar part íntima de nosaltres mateixos. Cal pensar-hi. Em sembla que reflexionar *només* sobre els fets, més o menys rics, típics, de la nostra vida de Seminari, seria arreconar la realitat d'aquest pes real, que els sociòlegs ens estan repetint constantment (tots hem sentit moltes vegades: només el 20 % dels homes tenen idees pròpies; l'altre 80 % les rep i assimila totalment de l'ambient. I de les idees d'aquell 20 % un 80 % o 90 % també procedeixen de la propaganda, de l'ambient). I també cal "sacerdotalitzar" aquest part de nosaltres mateixos.

Aquest era un dels objectius dels "fundadors" del Grup Obrer al nostre Seminari. Al costat del seu intent d'estendre més, entre la comunitat, el coneixement, l'interès i la presa de consciència davant del problema obrer; al costat del seu afany d'aconseguir–per mitjà de visites, contactes, revisions de vida obrera–un estímul concret, unas exigències vives, concretes, que empenyéssin cap a un sacerdoci autèntic, encarnat; al costat d'això, volien, a través de la revisió de vida, situar, aprofundir les condicions i peculiaritats del seu propi ambient obrer per anar-lo descobrint i convertint en ells mateixos, per a "sacerdotalitzar-lo". Però, és clar, no tots procedim d'un ambient obrer ni, per tant, som igualment i del tot sensibles al seus sofriments, ni massa capaços de copsar-ne les dimensions profundes; i en el millor dels casos la nostra sintonia no ens porta a una veritable i radical – sempre lenta – conversió personal, perquè aquest estímul, el contacte d'aquestes exigències, només toca la pell de la nostra persona. Només l'ajuden des de fora, externament. I certament cal aquest ajut, però una autèntica conversió solament pot conseguir-se quan posem, a la llum de Déu, nua, exacta, real, la nostra veritable i *total* personalitat. (Un avís, pels que no som procedents d'ambient obrer, la reflexió de fets de vida obrera segueix sent interessant, de cara a conèixer-lo, per a buscar-li una resposta sacerdotal adequada, però no podem esperar d'aquesta revisió una conversió íntima.)

I prescindir d'aquesta actitud de conversió íntima, amb tota la seva profunditat, seria abocar-nos que ens faran aptes per determinades realitzacions, i alhora, de vegades, ens tornen incapaços de penetrar un concret tipus de poesia o de música; l'home que s'obra a un amic, escull una professió, tria entre totes les dones una sola esposa, el cristià que opta definitivament per Déu, es construeix, s'aferma, es concreta, eliminant de la seva vida una sèrie d'altres possibilitats. L'objectiu, la finalitat és el realitzar-se, el mitjà l'opció, que comporta la renúncia.

Aquestes opcions van dibuixant en l'home la seva fesomia concreta, determinant els trets més íntims de la seva personalitat i això per una influència misteriosa, moltes vegades desconeguda, de cada una d'aquestes opcions, d'aquestes petites decisions; sovint amb una força i unes repercusions inesperades, desproporcionades, paradoxals.

Fins ara hem parlat només de les opcions més o menys lliures de la nostra vida. Però hi ha unes altres "opcions", que no són lliures, involuntàries, i que pesen sobre la nostra vida molt més que les anteriors. D'aquestes, l'"opció" més trascendental és, evidentment, la del naixement, perquè en ella s'enclouen totes les altres. Comencem a viure, a existir i aquesta és la primera i radical "opció". El nostre naixement ens situa en un món concret, anterior a nosaltres; ens emmarca dins dels límits, físics i espirituals, d'una família, d'un poble o d'una ciutat concrets, d'un país, d'una llengua, d'un ambient social, polític, religiós, determinat; ens fa entrar en un moment històric concret, que evoluciona sota el pes d'una inèrcia de segles, condicionat per un passat immediat; tot això donarà un determinat sentit a les nostres virtualitats, a mida que anirà condicionant el seu desenvolupament. El nostre naixement, predetermina, fins un cert punt, les grans línies de la nostra personalitat – tots sabem com condicionen l'activitat lliure del nostre esperit –, un temperament especial...

° ° °

Moguts per un mateix ideal, projectant-nos vers ell, tots i cada un de nosaltres va entrar al Seminari – amb una personalitat radicalment singular, irrepetible – per una d'aquelles opcions lliures, que suposava l'acceptació lliure d'una colla de factors – estudis, reglament, superiors, comunitat, règim d'internat... –. Des d'aleshores tots aquests factors han convergit sobre la nostra vida, marcant-la d'un especial matís, que, en conjunt, podem anomenar "seminarístic". Aquesta influència va transformant, en un sentit determinat – d'una manera més o menys conscient – no solament la superfície, els nostres hàbits, els nostres gestos i formes externs, sinó que arriba fins a canviar el centre més íntim de la persona, el seu nucli profund.

Tots aquests factors – que, per no entretenir-nos massa en distincions, podem anomenar ambientals – pesen sobre cada un de nosaltres amb una especial combinació de forces, tensions i pressions, diferent per cadascú de nosaltres, segons l'orientació, l'adaptabilitat i sensibilitat, la receptivitat concreta de la nostra personalitat, que condicionen, evidentment, el nostre encaixar concret, personal, dins de l'organització i les estructures del Seminari. Cadascú de nosaltres ha de trobar la seva manera específica, singular d'estar al Seminari – sense que això suposi una actitud passiva – ; i, si el període del Seminari és un camí, cadascú ha de trobar la seva manera concreta, personal, d'orientar-se cap el sacerdoci. Sempre, és clar, dins de les delimitacions i precisions que l'Església ha fet del seu sacerdoci. La vocació no és un carisma que uniformitzi, sinó que atreu i transforma la realitat personal sense destruir-la.

Precisament perquè cal tenir en compte aquestes peculiaritats personals i perquè es tracta d'anar conduint cap el sacerdoci aquestes persones concretes, amb les seves virtualitats, defectes i valors, segurament no seria encertat concebre el reglament només com un conjunt de normes de disciplina, que només pretenen una pau i un ordre externs, convencionals. Més aviat és un conjunt de línies generals i normes concretes, que sempre han de ser considerades sobretot com un instrument de formació en mans dels superiors. Em sembla que, en un seminari amb una comunitat tan nombrosa com la nostra, sempre serà inevitable – i convenient – que, pel bé comú, el reglament tingui un aspecte disciplinar per assegurar aquella pau i l'ordre mínim que exigeix tota vida de comunitat i molt més una convivència que vol ser formadora. Però, al costat d'aquestes normes, hi ha unes altres normes i línies generals que tenen més directament una finalitat formadora, "sacerdotalitzadora", individual o collectiva; aquí quedaria inclosa la reglamentació de l'estudi, de la pietat litúrgica, de l'oració personal, de la preparació pastoral... En els seus dos aspectes el reglament és instrument, purament funcional – sense desconeixer els seus valors ascètics, quant a imposició acceptada –. A totes aquestes normes, l'individu s'hi ha de sotmetre de cor, conscient de la necessitat ascètica i funció social de les disciplinars i confiant en l'orientació adequada de les més directament "sacerdotalitzadores"; i l'individu de cap manera pot refusar l'obediència, exigint que, *prèviament*, el reglament s'avingui millor a la seva manera de ser personal, al seu estat històric concret. Però aquest deure de l'individu – nostre – d'obeir, sense condicionaments previs, no permet oblidar la radical instrumentalitat de reglament de cara a la "sacerdotalització" de persones concretes. Els superiors – interpretadors i aplicadors del reglament – han de tenir en compte cada cas singular, per aconseguir donar al reglament la seva eficàcia pròpia i profunda, formadora. No es tracta de destruir el reglament fent de cada cas una excepció, ni, ja ho hem dit, de què cadascú es faci el seu reglament personal, però sí d'un veritable i sincer esforç d'obertura i collaboració entre superiors, professors i seminaristes, perquè esdevingui – flexible, adaptable, sense rigideses – peça fonamental en el nostre creixement sacerdotal, plenament educador, en nosaltres, d'una autèntica llibertat.

Nosaltres mateixos, la majoria, ens hem adonat del pes d'aquelles noves influències ambientals del Seminari. Algunes d'elles cal assimilar-les, d'altres superar-les, d'altres canviar-les, millorar-les, ja en

(sigue pág. 8)

Con este concepto de obra de arte, más que nunca parece inútil la discusión entre preferir lo figurativo o lo no figurativo. Lo esencial es que uno y otro sean *obra de arte* y no habilidad trasnochada o un camelo para snobs adinerados. Lo que pedimos a un cuadro es algo más que la vanidad de una representación, como dice Pascal, de cosas que ya tenemos en la realidad, o unos garabatos sin razón suficiente, sino el ensanchamiento de nuestro mundo personal al ponernos en contacto con mundos ajenos. La verdadera obra de arte ha de ser ocasión del encuentro con una verdad que conduzca a la contemplación de verdades más altas.

Es así que Valázquez está fuera de la pugna. En él, arte y realidad se identifican de un modo prodigiosamente equilibrado. Su pintura es una cima única en la que coinciden ambas corrientes en un vértice personalísimo de transcripción de la realidad y realidad en sí misma, como arte y vida a un mismo tiempo, pero sin dar razón a uno o a otro. Este es el enigma de Velázquez que hace inútil la pretensión de ponerle una etiqueta de cualquier tendencia actual. Pero es también su lección para el artista de hoy y en este sentido puede ser llamado su maestro. En el momento cumbre de la historia pictórica española, cuando el pintor volvía a descubrir, tras la orgía renacentista italiana, sensual e irreverente, el poder expresivo del arte como mensaje espiritual, partiendo aún de la figuración, Velázquez grande y hermétido "acordó su voz al tiempo que le tocó vivir". Parece que no es otra la noble meta del artista de todas las edades y tendencias.

LUIS SERRALLACH

NUSOS VIUS

Voldria parlar-vos dels homes, de la salvació dels homes, i de la manera que entenc el nostre sacerdoci i el sacerdoci dels laics cristians entre els homes. Però no sabria pas amb quines paraules dir-ho. Per això, més que amb paraules intentaré dir-ho amb una imatge.

És una xarxa penjada dins del mar de la vida. En el moviment d'aquesta xarxa hi juguen moltes forces. Hi ha el pes, la gravetat de les passions, que vol emportar-se la xarxa avall, fins a les profunditats tenebroses. Hi ha les corrents del pensament que, segons com vénen, debiliten la resistència de les cordes. Hi ha les roques de la violència que poden estripar precisament el tros de la xarxa que sabíem més ben fet i més resistent. Hi ha, sobretot, la tendència de les cordes a podrir-se i desintegrar-se, pel contacte amb els agents químics de l'aigua.

Aquesta xarxa la va fer el pescador, amb les cordes que havia trenat el seu pare durante molts anys. El pescador va anar fent nusos. Va anar establint lligams entre cordes i nusos, i poc a poc la xarxa va anar prenent forma. El pescador va anar construint una xarxa que fos capaç de pujar tota, d'un sol impuls. Sense deslligar-se. Sense que cap nus es desentengués de la seva feina. El nus que renunciés a pertànyer a la xarxa, el que trenqués els seus lligams amb les altres cordes i nusos, seria desfet i substituït per un altre capaç d'estirar ben fort amunt. Només els nusos que estiressin amunt, obeint l'impuls del pescador, serien dignes d'eixir a la superfície, ser dipositats a la barca segura i reposar a la platja, on espera el vell pare del pescador.

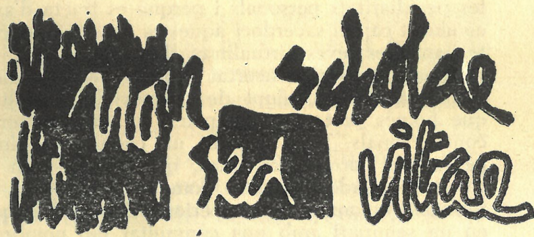
El que es consideri cridat a ser nus, cal que entengui el que això vol dir. Per ser nus, és precís pertànyer a la corda. Ser com la corda. Estar constituït de les mateixes fibres que la corda. Submergir-se en les aigües on es submergeix la corda. Aguantar les estrebades que sofreix la corda... I, sense deixar de ser corda, anar-se convertint en nus. Sense deixar de ser de la corda, començar a ser del pescador. A obeir els seus impuls i comunicar-los a la corda. Cada nus és responsable de la xarxa davant del pescador. Si un nus falla i deixa escapar la pesca, serà separat de la xarxa — ell i la corda que té al voltant — i serà un altre nus i uns altres trossos de corda els que estiraran amunt. El que vulgui ser nus, cal que entengui per sempre que haurà de ser el lligam de la xarxa. No pot pas desitjar una vida planera. Les estrabades se succeiran i vindran per tots costats. I li caldrà aguantar ferm el seu lloc, sense deixar de pertànyer a la corda, per comunicar-li fraternalment els impulsos del pescador.

Hi ha nusos que voldrien pujar ells sols, quan se senten estirats amunt. D'altres, preferirien quedar-se a baix amb la xarxa, desentenent-se dels esforços del pescador. La qüestió, per a ells, és deslliurar-se de les estrabades. Són molts els que així es desentenen del seu lloc de nusos, i s'esforcen en oblidar que el que ha acceptat de ser nus cal que sigui el lligam viu de la xarxa. La part més resistent de la corda. La que aguanti el més fort de les estrabades, a fi de conduir suaument la xarxa cap al pescador.

¿Per què són tants encara els que, un cop han estat constituïts nusos, volen desentendre's de la corda? Amb l'excusa de no mullar-se més amb l'amargor de l'aigua salada, deixen la xarxa allí, a les profunditats obscures, i volen nedar, tots sols, vers la superfície, on hi ha la barca de la seguretat, sense veure — o volent no veure — que els calia estirar darrera seu tota la xarxa.

Com els rebrà el pescador? Ells esperen potser veure la seva faç oberta en un somriure de benvinguda. Però, ¿quina cara posarà el pescador si, en estirar les cordes, surten només de l'aigua uns nusos tots sols?

JOSEP GIMENEZ

(viene de la pàg 7)

el pla collectiu, ja en l'individual. I així molts grups intenten amb diversos enfocs i per mitjans diferents — principalment per la revisió de vida — un penetrar i descobrir aquestes influències que pesen damunt nostre, per a copsar-ne exactament els efectes, més o menys interioritzats, més o menys a prop del fons íntim, en vistes "sacerdotalitzar-los". En aquests grups es fa un esforç de revisió o reflexió sobre la nostra vida de Seminari, per a "sacerdotalitzar-la" totalment, en nosaltres i en la comunitat; per fer-la profundament projectada, llançada vers el sacerdoci.

Però hi ha altres aspectes de la nostra personalitat més profunda — la que ja vàrem portar de casa en entrar al Seminari — que potser la vida de seminari no manifesta, no posa prou en evidència i que, per tant, passen desapercebuts a les reflexions que hem senyalat. Són tots aquells trets personals, aquelles tendències, aquella mentalitat, aquells pecats collectius del nostre ambient, que formen part de la nostra rel més profunda, som nosaltres mateixos, sense que ni tan sols ens adonem. Alguns d'aquests trets, en la seva manifestació a través de problemes o "crisis" podran ser tractats i "sacerdotalitzats" amb el director espiritual; amb la seva ajuda se'ls descobreix i delimita i s'hi aplica, si cal canviar-los o intensificar-los, l'esal perill de fabricar-nos un sacerdoci fals, un sacerdoci falsament universal, "sacerdoci-motllo", sacerdoci-fórmula, perquè en el fons no hi hauria una vida concreta capaç de donació; fóra fer un sacerdoci artificial, una super-estructura sacerdotal, en la que quedarien ofegats, forçats, els nostres trets espontanis i autèntics — tenint present que no sempre el més autèntic és el més espontani —. Seria un sacerdoci uniforme, informe, incapaç de portar el missatge viu de la Vida. Per ser sacerdot cal aprendre a ser-ho íntimament, vitalment. No n'hi ha prou amb saber unes quantes tesis de teologia, ni amb forjar-se una voluntat ferma, ni amb conèixer unes tècniques concretes d'apostolat; cal que la persona — i la persona sempre és concreta, i mai abstracta — visqui aquesta teologia — i vivint-la hi descobreixi noves riqueses —, ordeni la voluntat al servei del seu sacerdoci íntim i informi d'aquest esperit sacerdotal les tècniques pastorals. Seria pecar de simplista creure que després de l'estudi i el compliment exacte del reglament ja és dóna, automàtica, una assimillació personal d'aquest aprendre i actuar. No es pot presuposar aquesta assimillació, que uan estadística demostraria no massa freqüent. Els nostres grups intenten ser una manera d'intentar-ho, en equip.

En parlar d'aquest sacerdoci falsament universal, no em refereixo, és clar, al sacerdoci en si mateix, ni al do sobrenatural, ni al concepte teològic, sinó a les diferents maneres de participar d'aquest sacerdoci, o més concret encara a l'actitud i la preparació personal de cadascú de nosaltres davant d'aquesta participació. El sacerdoci únic de Crist sempre ens serà una super-estructura, mai l'arribarem a fer connatural.

Tots sabem — i caldria que hi reflexionèssim més sovint — que, en definitiva, l'obra de la nostra conversió és radicalment de l'Esperit Sant; ni el nostre esforç ni el de cap home, sol, ens pot fer donar un pas en el camí de la conversió. Es sobretot feina d'oració, de contemplació constant, d'una total i personal donació a Déu; a més d'aquesta oració constant, una veritable obertura ens demana un posar-nos davant Déu tal com som, plena i profundament conscients de la nostra limitació, de la nostra peculiar limitació. No perquè Déu no ens conegui totalment — molt més que nosaltres — sinó perquè Déu, en el pla de la seva Providència ordinària, vol comptar amb el nostre esforç i collaboració. Aquest conèixer-nos profundament és la nostra millor obertura de cara a Déu, perquè després la seva força, solament la seva força, ens pugui convertir com i quan vulgui.

° ° °

Aquest sacerdoci nostre, aquesta manera viva i concreta de ser sacerdot que hem de trobar cada un de nosaltres — que no vol dir pas prescindir d'unes veritats eternes, ni d'uns directrius i normes concretes, sinó simplement situar el sacerdoci en el seu necessari nivell personal — ha de ser encarnat no només en nosaltres, sinó també respecte als homes. Els homes són concrets, la vida és especialitzada i seria un veritable error preparar-nos per portar el missatge evangèlic a l'Home, animal racional, compost substancial d'ànima i cos, i no a Joan, industrial, pare de família, ni a Lluís, estudiant de Medecina, fill de funcionari, aficionat al futbol, ni a Pere, ni a Teresa, ni a n'en "Paco"... Però, si hem d'anar a aquests homes concrets, hem de conèixer els "seus" problemes, els seus autèntics problemes i portar-hi una resposta sacerdotal viva i adaptada. Si no podem inventar aquests problemes, això ens porta a la necessitat d'estudiar els ambients concrets on viuen i respiren aquests homes, perquè ells, tan com nosaltres, depenen del seu ambient: rural, obrer, independent, marítim, universitari... Després una certa solidaritat — fins i tot responsabilitat — ens ha de fer interessar pels problemes dels homes del nostre ambient. Són també una part del món que cal redimir, de la que som més directament responsables, encara que segons com els seus problemes no siguin ni tan "atractius" (llegeixi's frapants), ni tan greus i urgents com el problema obrer, per exemple. En principi, no deixaria de ser una mica incongruent l'actitud del que, procedent del món rural, es desinteressa totalment dels seus problemes, per estudiar i conèixer l'ambient universitari. A més, aquests problemes són els que, potser sense adonarse'n, respiren o viuen els nostres pares, germans, els nostres amics...

Davant de tot això, ¿no seria interessant formar al costat del Grup Obrer altres grups dedicats a l'estudi dels altres ambients, de cara a aconseguir una veritable conversió "sacerdotalitzadora" dels que en són "indígenes", i un autèntic coneixement i amor dels problemes concrets d'aquests ambients, de les seves dimensions, de la seva profunditat? ¿No fóra important que tots anéssim prenent consciència de la necessitat de "sacerdotalitzar" el que realment som, abans de voler saber quina mena de sacerdot hem de ser, amb quin bagatge, amb quines respostes hem d'anar al món? ¿No seria enriquidora una comunicació de les descobertes i vivències dels diferents ambients, que completarien la nostra visió pastoral del món — que sovint només sabem veure des de l'angle reduït de la nostra manera de ser, des del nostre recó ambiental? Parlem-ne.

JOSEP M.ª BAGUÑÀ

I. G. STEL - Ref. 4806